

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๗/๒๕๕๗

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เสนอคำร้องลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ สรุปได้ดังนี้

นายสารินทร์ สะอิดี ได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายใน ๓๐ วันทุกครั้ง ที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี ตามมาตรา ๒๕๒ แห่งรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) บัญญัติให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และ ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาขององค์กร บริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินฯ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ รวมทั้งสิ้น ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ดังนั้น นายสารินทร์ สะอีดี้ จึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่รับตำแหน่งคือ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ แต่นายสารินทร์ สะอีดี้ มิได้ดำเนินการตลอดจนมิได้แจ้งเหตุขัดข้องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) จึงมีหนังสือถึงนายสารินทร์ สะอีดี้ เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๔ ฉบับ แต่นายสารินทร์ สะอีดี้ ก็มีได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชีดังกล่าวให้ถูกต้องแต่อย่างใด

นายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกกล่าวหา ได้ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ สรุปว่า การไม่ยื่นบัญชีดังกล่าว เนื่องจากเข้าใจว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท ตนได้รับหนังสือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาแล้ว แต่อ่านข้อความไม่ละเอียดและเข้าใจว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาทมาโดยตลอด จึงมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ และการที่ได้รับจดหมายของสำนักงาน ป.ป.ช. แต่ละฉบับก็มีได้ดำเนินการใดๆ และไม่ได้หาข้อมูลเพิ่มเติมนั้น เนื่องจากคิดว่าสำนักงาน ป.ป.ช. ส่งหนังสือเตือนให้ผู้ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ทุกคนยื่นบัญชีดังกล่าว โดยมีได้เฉลียวใจว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะแจ้งให้ตนยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ เนื่องจากรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาถึงเกณฑ์ที่ตนต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ แล้ว ตนเองยังมั่นใจตลอดเวลาว่าไม่ต้องยื่นบัญชีดังกล่าว เพราะรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาในปี ๒๕๕๒ ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท และไม่คิดจะหาข้อมูลเพิ่มเติมแต่อย่างใด

ต่อมาผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ซึ่งล่าช้ากว่ากำหนด ๔๐๐ วัน ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงเพิ่มเติมต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ถึงสาเหตุที่ตนได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ต่อสำนักงาน ป.ป.ช. ล่าช้าไปกว่ากำหนดถึง ๔๐๐ วัน นั้นว่า เนื่องจากนายกองคการการบริหารส่วนจังหวัดยะลา ได้เรียกตนไปพบและสั่งการให้ดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ต่อสำนักงาน ป.ป.ช. โดยแจ้งว่าต้องยื่นบัญชีให้ถูกต้อง ไม่ยื่นไม่ได้ ตนจึงได้ยื่นบัญชีดังกล่าวและมีได้มีการพูดคุยกันเรื่องรายได้ อีก ตนได้สอบถามเกี่ยวกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา จากเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เมื่อมาให้ถ้อยคำที่สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้เข้าใจว่าต้องนำเอาเงินสะสมมารวมเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาด้วย จึงทำให้รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเกินกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๒

ผู้ถูกร้องทราบว่า ถ้าใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ จะมีโทษห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลา ๕ ปี แต่ไม่ทราบถึงโทษทางอาญาและตน ก็มีได้คิดจะหยุดดำเนินการทางการเมือง จึงมิได้มีเจตนาจะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติเป็นเอกฉันท์ ในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ ว่านายสารินทร์ สะอิดดี สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดยะลา เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่นายสารินทร์ สะอิดดี มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง ตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนด แม้ว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะได้มีหนังสือแจ้งให้นายสารินทร์ สะอิดดี ทราบถึง หน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว และให้ชี้แจงเหตุผลที่ยังมิได้ยื่นบัญชี รวม ๔ ครั้ง ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แล้วก็ตาม แต่นายสารินทร์ สะอิดดี ก็มีได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ให้ถูกต้องครบถ้วน จึงเป็นการจงใจไม่ยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนด

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า นายสารินทร์ สะอิดดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า นายสารินทร์ สะอีดี้ เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ซึ่งมีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ล้านบาท มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ และตามมาตรา ๔ มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นายสารินทร์ สะอีดี้ มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือแจ้งให้นายสารินทร์ สะอีดี้ ทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวม ๔ ครั้ง แต่นายสารินทร์ สะอีดี้ ก็มิได้แจ้งเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือ ดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่อย่างใด

ข้อเท็จจริงรับฟังต่อไปได้ว่า ต่อมา นายสารินทร์ สะอีดี้ ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ โดยยื่นล่าช้าเกินกว่ากำหนด ๔๐๐ วัน ผู้ถูกร้องอ้างว่าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ล่าช้า เนื่องจากเกิดความเข้าใจว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่มีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท เลยไม่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินนั้น และเพิ่งมาทราบเอาเมื่อนายกองการบริหารส่วนจังหวัดเรียกตนให้ไปพบและสั่งการให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ เป็นเหตุผลที่รับฟังไม่ได้ เพราะทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาได้มีหนังสือแจ้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาว่า มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เพราะมีรายได้หรืองบประมาณเกิน ๑๐๐ ล้านบาท และมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา อย่างน้อย ๔ คน คือ ๑. นายมาหะมะอนัน มูณะ ๒. นายมะหะมะ วาแมดีซา ๓. นายประทีป รัตนมณี และ ๔. นายชุกาโน มะทา ว่า ได้รับทราบจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ จึงน่าจะเชื่อได้ว่า นายสารินทร์ สะอีดี้ ได้รับทราบว่ามีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ นอกจากนั้นในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาในช่วงปี ๒๕๔๓ ก็มีวาระการประชุมเกี่ยวกับงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เช่น ได้แก่การประชุมสมัยสามัญสมัยที่ ๑ ครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๔๓ ซึ่งมีนายสารินทร์ สะอีดี้ เข้าร่วมประชุมอยู่ด้วย นายสารินทร์ สะอีดี้ น่าจะต้องทราบถึงรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ว่าเกิน ๑๐๐ ล้านบาท

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า นายสารินทร์ สะอีดี้ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่ง และให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่ง และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลา ห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ